

13.10 h

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

№ 0101-71
05.07. 2017 г.

ДО

Г-Н ХАСАН АДЕМОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ТРУДА,
СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
В 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш № КТСП-753-08-4 от 23.06.2017 г.

СТАНОВИЩЕ

Относно: *Законопроект за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

В отговор на постъпило искане от Ваша страна и на основание чл. 79, ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание давам следното становище по отношение на горепосочения законопроект:

Основен приоритет на Министерството на образованието и науката е пълният обхват и задържане в образователната система на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст, както и осигуряването на равен достъп до образование на всички деца и ученици, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование. В тази връзка е и създаването на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в системата на предучилищното и училищното образование на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

С цел подобряване условията за равен достъп до образование, повишаване на мотивацията на децата и учениците и техните родители за участие в образователния процес и повишаване на качеството на образование в детските градини и училищата Министерството на образованието и науката изпълнява различни политики и мерки, както следва:

1. задължителна двегодишна подготовка на децата преди постъпване в първи клас;

2. осигуряване на познавателни книжки, учебници или учебни комплекти за безвъзмездно ползване (мярката способства за преодоляване на социалната тежест за деца от социално слаби семейства и служи за насърчаване на посещаемостта в училище);

3. осигуряване на целодневна организация на учебния ден за учениците от I до VII клас в държавните и общинските училища;

4. осигуряване на целодневна организация на учебния ден, транспорт и хранене за учениците от I до VIII клас от средишните училища;

5. осигуряване на стипендии на учениците след завършено основно образование.

Месечните стипендии се предоставят за постигнати образователни резултати, подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането, подпомагане на ученици с трайни увреждания, за ученици без родители.

Предоставят се и еднократни стипендии за преодоляване от ученика на еднократни социални обстоятелства, свързани с достъпа му до образование и за постигнати високи резултати в учебната, извънкласната или извънучилищната дейност.

В допълнение по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ се изпълняват следните операции:

1. „Подкрепа за предучилищното възпитание и подготовка на деца в неравностойно положение“;

2. „Образователна интеграция на учениците от етническите малцинства и/или търсеци или получили международна закрила“;

3. „Твоят час“ (дейностите по проекта са за преодоляване на обучителни затруднения и за занимания по интереси);

4. „Подкрепа за равен достъп и личностно развитие“.

С оглед постигане на последователност и устойчивост на политиките Министерството на образованието и науката винаги е подкрепяло предложения, които подпомагат достъпа до образование на децата и учениците.

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за семейните помощи за деца предлага еднократната помощ за ученици, записани в първи клас, да се изплаща и

за ученици, които са записани във II, III и IV клас. От предложените изменения не става ясно как точно са определени посочените класове.

Един от посочените мотиви за внасяне на промяната е мотивът за отпадането на учениците. Най-голям дял от учениците, отпадащи от училище, е в прогимназиалния и гимназиалния етап на образование, но за записването на учениците в тези класове не е предвидена целева помощ.

В предложението сумата на еднократната целева помощ за ученици, записани за II, III и IV клас е същата като тази, която е за I клас, като не са взети под внимание различните потребности на децата с нарастването на възрастта, както и фактът, че при записване в I клас детето за първи път ще посещава училище.

Решението за отпускане на еднократната целева помощ за ученици, записани в първи клас, за покриване на част от разходите в началото на учебната година влиза в сила от 01.01.2005 г., като тази помощ за първи път е изплатена за ученици, записани в първи клас на учебната 2005/2006 година. От 2005 до 2017 година се изплаща целевата помощ за ученици, записани в първи клас, но груповият нетен коефициент на записване в начално образование през учебната 2005/2006 година е 99,5%, а през учебната 2016/2017 година е 92,1%. Факторите, влияещи върху обхвата и задържането на учениците в образователната система, са комплексни и увеличаването на целевата помощ за ученици, записани във II, III и IV клас, може не само да не повлияе положително на обхвата и задържането, но и да предизвика различен от търсения ефект.

Изложените мотиви за отпускане на еднократната целева помощ за ученици, записани във втори, трети и четвърти клас, не дават яснота за:

1. точния размер на отпуснатите средства (за тази учебна година еднократната целева помощ е отпусната за записване в I клас на 44 850 ученици);
2. човешкия фактор, ангажиран в администрирането на помощта;
3. целевото разходване на средствата (няма гаранция, че тези средства ще бъдат похарчени за образование).

Изнесени са статистически данни, но липсва информация за източника им (с едно изключение) и достоверността им.

Необходимо е мерките за намаляване на социалната тежест на семействата на децата и учениците да бъдат обвързани и съгласувани с политики в контекста на дългосрочната и последователна политика за подобряване достъпа до предучилищното образование и повишаване на качеството на предучилищното и училищното образование. Не е достатъчно обоснована необходимостта помощта за началото на учебната година за деца от семейства с ниски доходи да се разшири и да обхване не

само децата в I клас, както е сега, но и децата във II, III и IV клас. Един от основните приоритети на Министерството на образованието и науката е насочен към обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст. Целесъобразността на предложението за въвеждането на еднократните помощи за учениците от II, III и IV клас може да бъде оценена само след обстоен анализ доколко предоставянето на социалната помощ за децата от I клас е постигнало целта да стимулира записването и посещаването на училище на децата от уязвими групи. Такъв анализ липсва в мотивите към законопроекта.

Политиката на социално подпомагане на деца и ученици в задължителна училищна и предучилищна възраст следва в по-голяма степен да бъде обвързана с посещението в училище и в по-малка степен с принципа на обща подходна подкрепа. Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за социални помощи е крачка в обратната посока. Помощта не гарантира, че ще бъде свързана с образователните нужди на децата. Оценката на Министерство на образованието и науката показва, че инструментите, базирани на обща подходна подкрепа, имат ниска ефективност по отношение на равния достъп на образование на всички деца и ученици в сравнение с инструментите, които са насочени към подпомагане на образователните институции и пряко към образователните потребности на децата и учениците включително за преодоляване на социалните причини за необхващане и отпадане от образователната система.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката